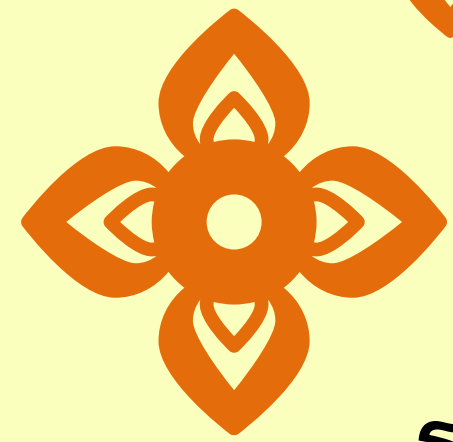

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ สัมผัสกลอน สำนวน
เรียนรู้วรรณคดีผ่านโครงงาน

เรื่อง คำประสม ผสมความรู้ สู่ความเข้าใจ

ครูผู้สอน ครูวิชุดา กลิ่นจกกล

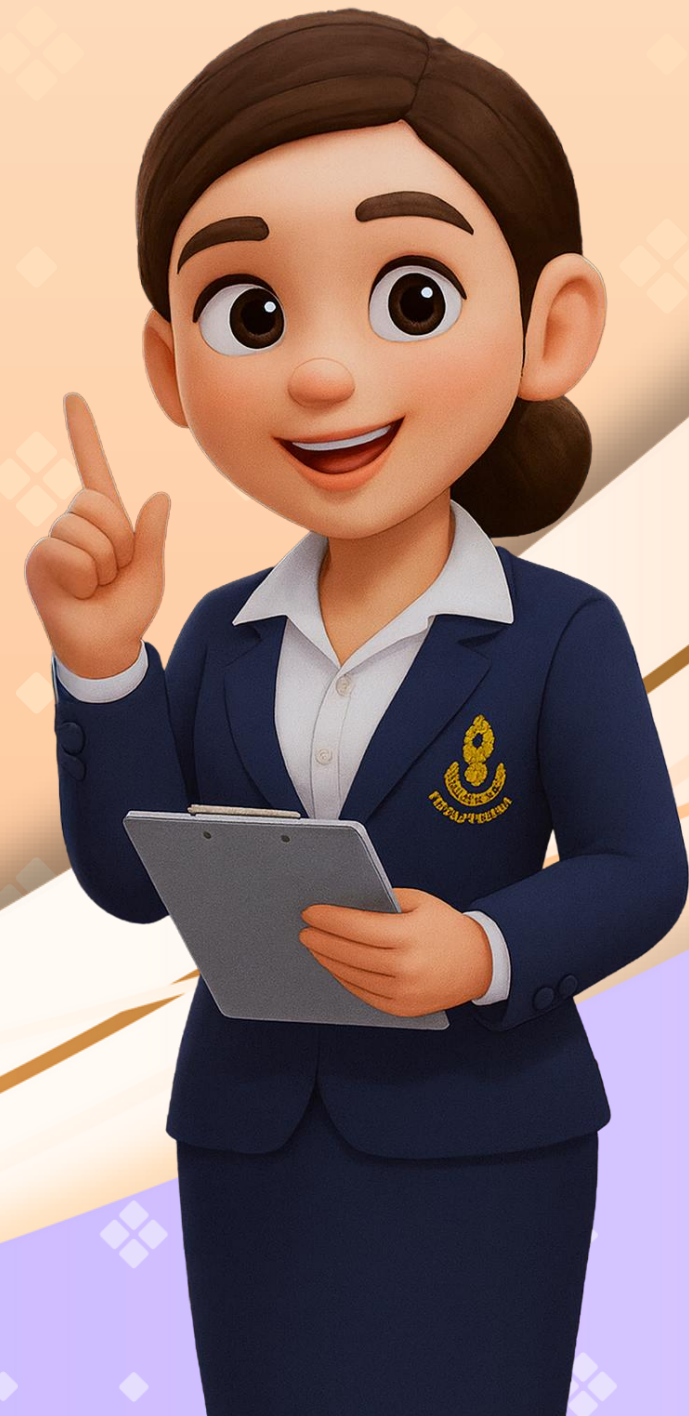

เรื่อง คำประสม ผสมความรู้
สู่ความเข้าใจ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความหมายและโครงสร้างของคำประสมได้อย่างถูกต้อง
๒. สร้างคำประสมจากคำที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง
๓. สะท้อนคุณค่าและความสำคัญของการใช้คำประสมในการสื่อสารอย่างเหมาะสม

กิจกรรม “ถ่ายภาพปริศนา”

การปฏิบัติกิจกรรม

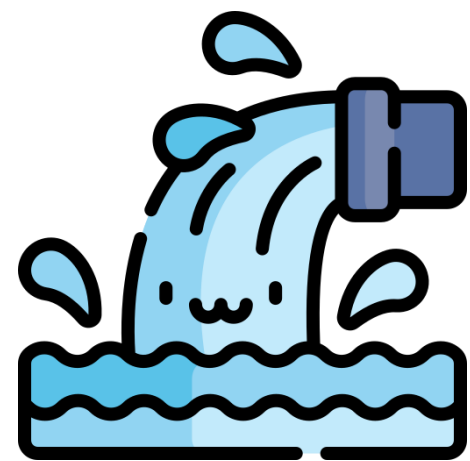

กิจกรรมรายบุคคล

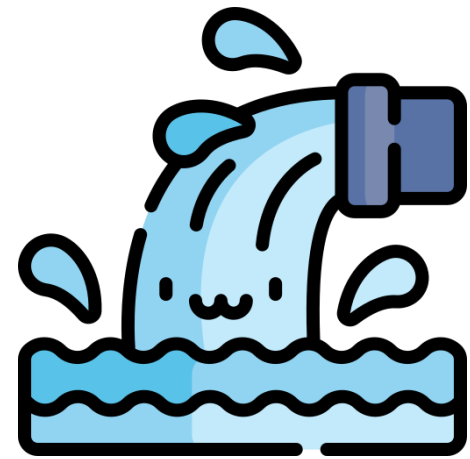
นักเรียนทำกิจกรรม “ไขภาพปริศนา” โดยครู
จะแสดง ภาพปริศนาจากนั้นให้นักเรียนร่วมกัน
ทายภาพที่เห็นว่าเป็นคำใด นักเรียนคนใดได้คะแนน
รวมสูงสุดจะเป็นผู้ชนะ

ภาพปริศนาที่ ๑

ภาพปริศนาที่ ๑

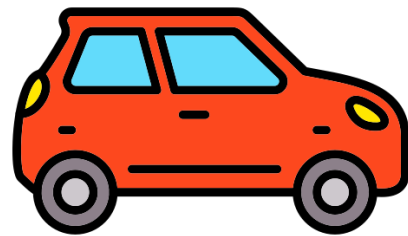
น้ำแข็ง

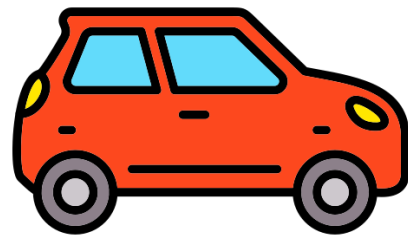
น้ำที่ถูกความเย็นจัดจนแข็งตัวเป็นก้อน

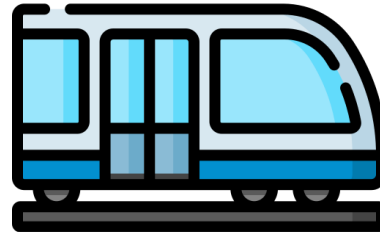

ภาพปริศนาที่ ๒

ภาพปริศนาที่ ๒

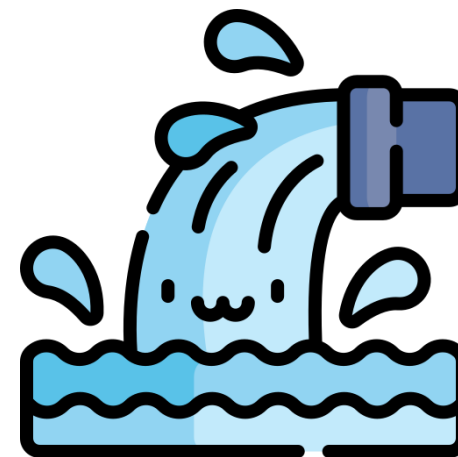

รถไฟฟ้า

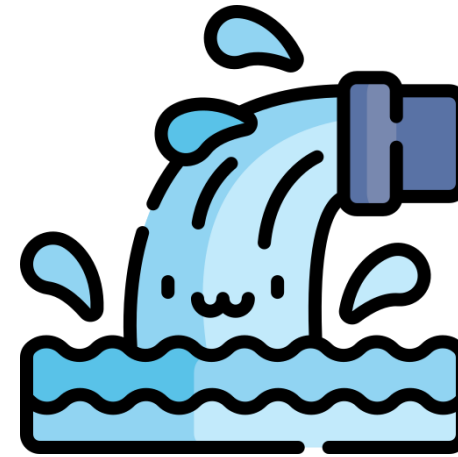
รถที่พ่วงกันเป็นขบวนยาวโดยขับเคลื่อน
ด้วยไฟฟ้า แล่นไปตามราง

ภาพปริศนาที่ ๓

ภาพปริศนาที่ ๓

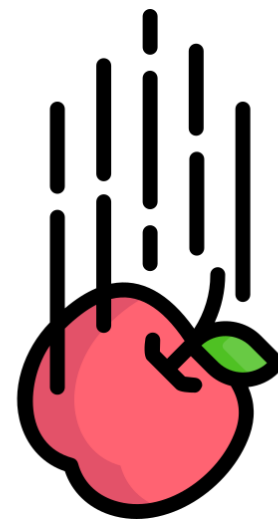
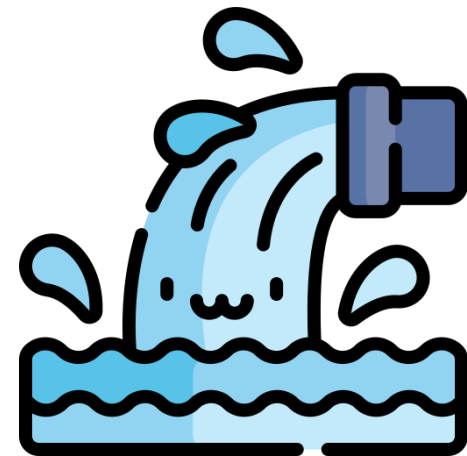
แม่น้ำ

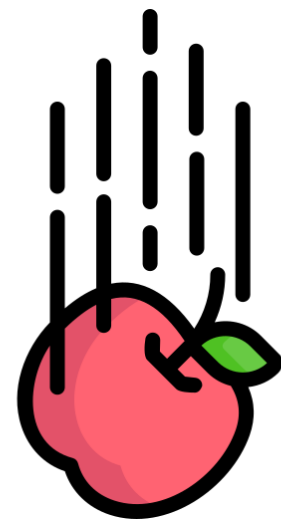
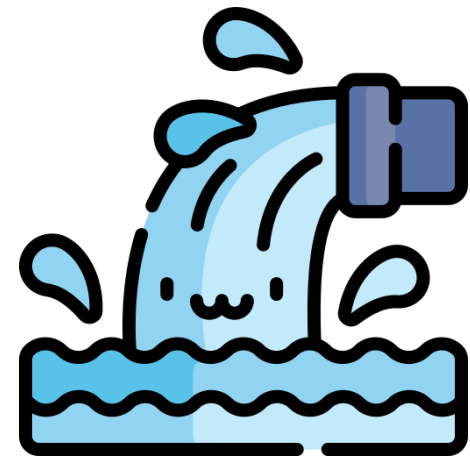
ลำน้ำใหญ่ซึ่งเป็นที่รวมของลำธารทั้งปวง

ภาพปริศนาที่ ๕

ภาพปริศนาที่ ๕

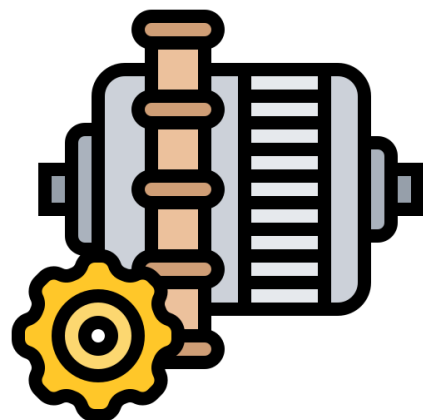
น้ำตก

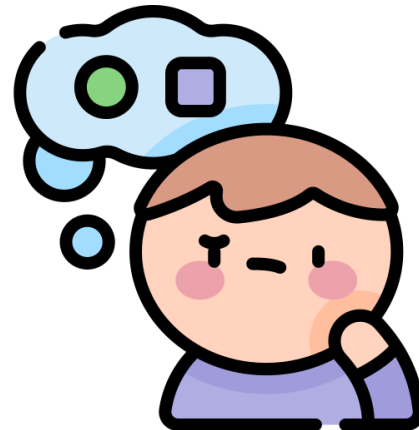
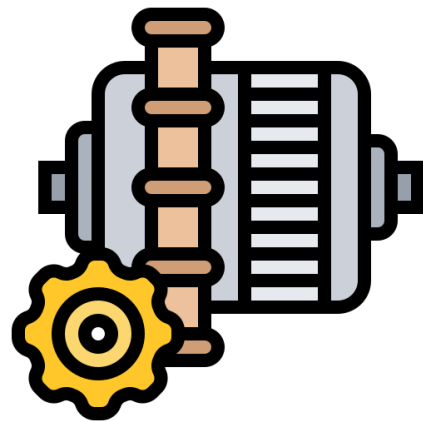
น้ำที่ขังอยู่บนเขาตกลงมาที่หน้าผา

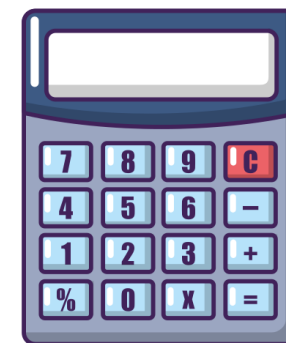
ภาพปริศนาที่ ๕

ภาพปริศนาที่ ๕

เครื่องคิดเลข

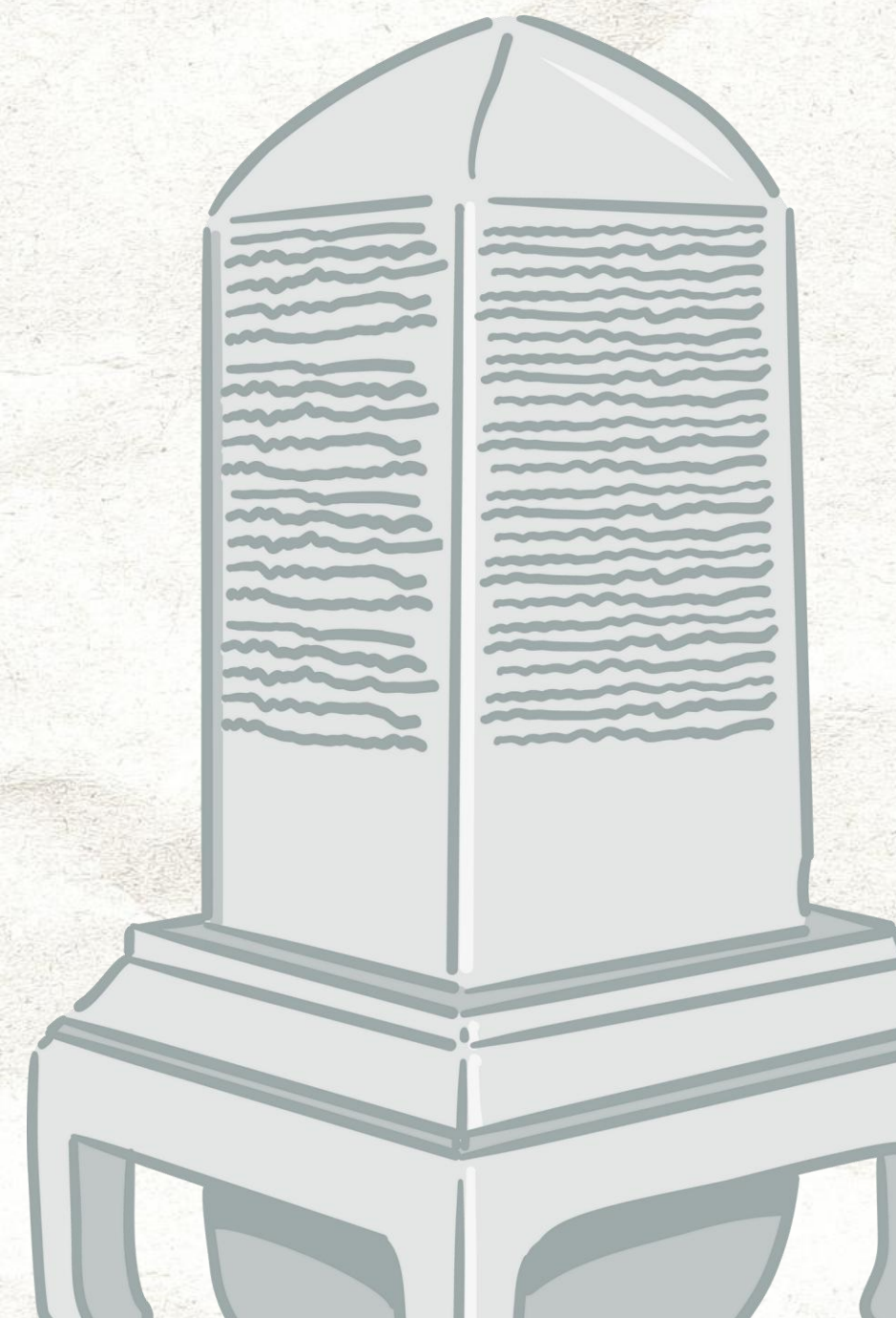
เครื่องคำนวณเลขด้วยวงจรรีเลย์ทรอนิกส์
โดยใช้พลังงานจากโซลาร์เซลล์ หรือแบตเตอรี่

คำถามชวนคิด

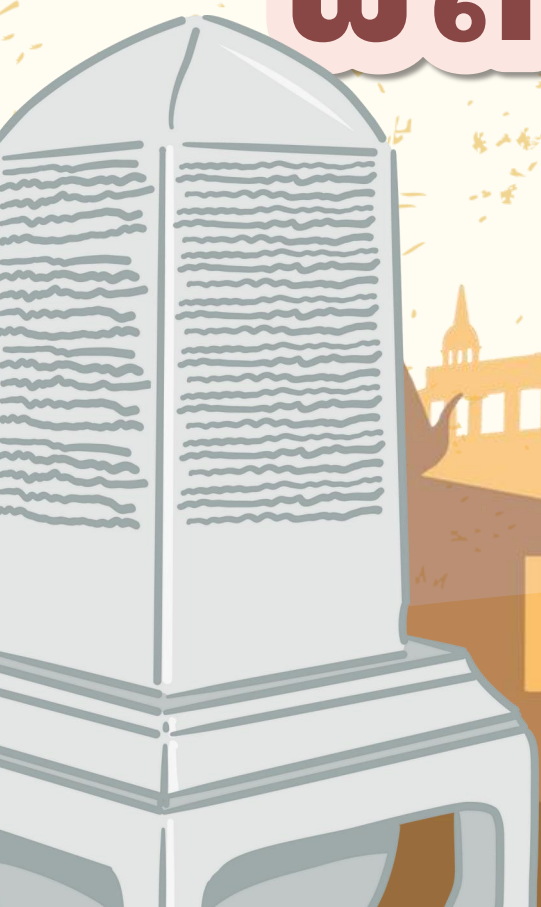
จากคำตอบที่ได้จากการทำกิจกรรม
ไขภาพปริศนา นักเรียนทราบหรือไม่ว่า
คำที่ปรากฏนี้เป็นคำชนิดใด

ศึกษาใบความรู้

เรื่อง คำประสม

ผสมความรู้สู่ความเข้าใจ

ใบความรู้

เรื่อง คำประสม ผสมความรู้ สู่ความเข้าใจ

ใบความรู้เรื่อง คำประสม ผสมความรู้ สู่ความเข้าใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง สำนักรกลอน สำนักรจส เรียนรู้วรรณคดีผ่านโครงงาน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง คำประสม ผสมความรู้ สู่ความเข้าใจ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ความหมายของคำประสม

คำประสม คือ คำการนำคำมูลที่มีความหมายต่างกัน ตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป มารวมกันแล้วเกิดเป็นคำใหม่ มีความหมายใหม่

ลักษณะความหมายของคำประสม

๑. มีความหมายเปรียบเทียบ

หมาวัด	=	ผู้ชายที่มีศักดิ์ต่ำกว่าผู้หญิงที่ตนหมายปอง
ตีนแมว	=	นัยยะเบา
หัวสูง	=	มีรสนิยมสูง
มือใหม่	=	ยังไม่ค่อยชำนาญ
ฯลฯ		

๒. มีความหมายเฉพาะ เมื่อนำคำมารวมกันแล้วมีความหมายซึ่งต้องขยายความ

กันสาด	=	เพิงที่ต่อขยายคาสำหรับกันฝนไม่ให้สาด
หมาบ้า	=	หมาที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้า
เบาใจ	=	ไม่หนักใจ, โล่งใจ
หน้าอ่อน	=	ดูอายุน้อยกว่าอายุจริง
ฯลฯ		

๓. มีความหมายใกล้เคียงกับคำเดิมที่มาประกอบกัน

งูพิษ	=	งูประเภทหนึ่งที่มีพิษ
ยางลบ	=	ยางที่ใช้สำหรับลบข้อความ
ผ้าเช็ดหน้า	=	ผ้าที่ใช้เช็ดหน้า
เข็มฉีดยา	=	เข็มที่ใช้ฉีดยา
ฯลฯ		

ส่วนประกอบของคำประสม

คำประสมที่เป็นนาม

นาม + นาม

ดอกฟ้า	=	หญิงที่สูงศักดิ์
ลูกช้าง	=	สรพนามแทนตัวผู้พูดเมื่อพูดกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์
หมูกระทะ	=	ชื่ออาหารประเภทหนึ่ง

นาม + กริยา

มือถือ	=	โทรศัพท์ที่ถือติดตัวไปได้, โทรศัพท์เคลื่อนที่
กล่องดำ	=	กล่องบรรจุข้อมูลเกี่ยวกับการบินในเครื่องบิน

กริยา + กริยา

ห่อหมก	=	ชื่ออาหาร ใช้เนื้อปลาผสมกับน้ำพริกและกะทิกวนให้เข้ากัน
--------	---	--

ใบความรู้

เรื่อง คำประสม ผสมความรู้ สู่ความเข้าใจ

พิมพ์ดีด

=

ห่อแล้วนี้

อุปกรณ์สำหรับพิมพ์ตัวหนังสือด้วยปลายนิ้วมือ

คำประสมที่เป็นกริยา

กริยา + กริยา

ชักฟอก

=

ชักถามให้ได้ความชัดเจนว่าได้ทำความผิดไว้หรือไม่

กวาดล้าง

=

กำจัดให้สิ้นไป

กริยา + นาม

ปิดปาก

=

ไม่พูด, ทำให้ไม่ได้พูด

เตะคะแนน

=

ลงคะแนนออกเสียงให้เป็นจำนวนมาก

นาม + กริยา

ตาแข็ง

=

ไม่ถ่วง

มือใหม่

=

ยังไม่ชำนาญ

จากหนังสือบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๒, หน้า ๓๒ - ๔๒

ความหมายของคำประสม

คำประสม คือ คำการนำคำมูลที่มี
ความหมายต่างกัน ตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป มา
รวมกันแล้วเกิดเป็นคำใหม่ มีความหมายใหม่

ลักษณะความหมายของคำประสม

๑. มีความหมายเปรียบเทียบ

หมาวัด = ผู้ชายที่มีศักดิ์ต่ำกว่าผู้หญิงที่ตนหมายปอง

ตีนแมว = นักร้องเบา

หัวสูง = มีรสนิยมสูง

มือใหม่ = ยังไม่ค่อยชำนาญ

ลักษณะความหมายของคำประสม

๒. มีความหมายเฉพาะ เมื่อนำคำมารวมกันแล้วมีความหมายซึ่งต้องขยายความ

กันสาต = เพิ่งที่ต่อช่ายคาสำหรับกันฝนไม่ให้สาต

หมาบ้า = หมาที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้า

เบาใจ = ไม่หนักใจ, โล่งใจ

หน้าอ่อน = ดูอายุน้อยกว่าอายุจริง

ลักษณะความหมายของคำประสม

๓. มีความหมายใกล้เคียงกับคำเดิมที่มาประกอบกัน

งูพิษ = งูประเภทหนึ่งที่มีพิษ

ยางลบ = ยางที่ใช้สำหรับลบข้อความ

ผ้าเช็ดหน้า = ผ้าที่ใช้เช็ดหน้า

เข็มฉีดยา = เข็มที่ใช้ฉีดยา

ส่วนประกอบของคำประสม

คำประสมที่เป็นนาม

นาม + นาม

ดอกฟ้า = หญิงที่สูงศักดิ์

ลูกช้าง = สรรพนามแทนตัวผู้พูด เมื่อพูดกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์

หมูกระทะ = ชื่ออาหารประเภทหนึ่ง

ส่วนประกอบของคำประสม

คำประสมที่เป็นนาม

นาม + กริยา

มือถือ = โทรศัพท์ที่ถือติดตัวไปได้, โทรศัพท์เคลื่อนที่

กล่องดำ = กล่องบรรจุข้อมูลเกี่ยวกับการบินในเครื่องบิน

ส่วนประกอบของคำประสม

คำประสมที่เป็นนาม

กริยา + กริยา

ห่อหมก = ซื่ออาหาร ใช้เนื้อปลาผสมกับน้ำพริกและ
กะทิกววนให้เข้ากันห่อแล้วนึ่ง

พิมพ์ดีด = อุปกรณ์สำหรับพิมพ์ตัวหนังสือ
ด้วยปลายนิ้วมือ

ส่วนประกอบของคำประสม

คำประสมที่เป็นกริยา

กริยา + กริยา

ซักฟอก = ซักถามให้ได้ความชัดเจนว่าทำได้ทำ
ความผิดไว้หรือไม่

กวาดล้าง = กำจัดให้สิ้นไป

ส่วนประกอบของคำประสม

คำประสมที่เป็นกริยา

กริยา + นาม

ปิดปาก = ไม่พูด, ทำให้ไม่ได้พูด

ตะคกแซน = ลงคะแนนออกเสียงให้เป็นจำนวนมาก

ส่วนประกอบของคำประสม

คำประสมที่เป็นกริยา

นาม + กริยา

ตาแข็ง = ไม่่งว่ง

มือใหม่ = ยังไม่ชำนาญ

ลงมือทำ จดจำได้

กิจกรรมกลุ่ม

นักเรียนทำใบงานเรื่อง คำประสม
ผสมความรู้ สู่ความเข้าใจ โดยให้
นักเรียนสร้างคำประสมจากคำที่
กำหนดให้ ข้อละ ๓ คำ

ใบงาน

เรื่อง ประสม ผสมความรู้ สู่ความเข้าใจ

ใบงานเรื่อง คำประสม ผสมความรู้ สู่ความเข้าใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง สำนึกกลอน สำนึกจรส เรียนรู้วรรณคดีผ่านโครงงาน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง คำประสม ผสมความรู้ สู่ความเข้าใจ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง : ให้นักเรียนสร้างคำประสมจากคำที่กำหนดให้ ข้อละ ๓ คำ

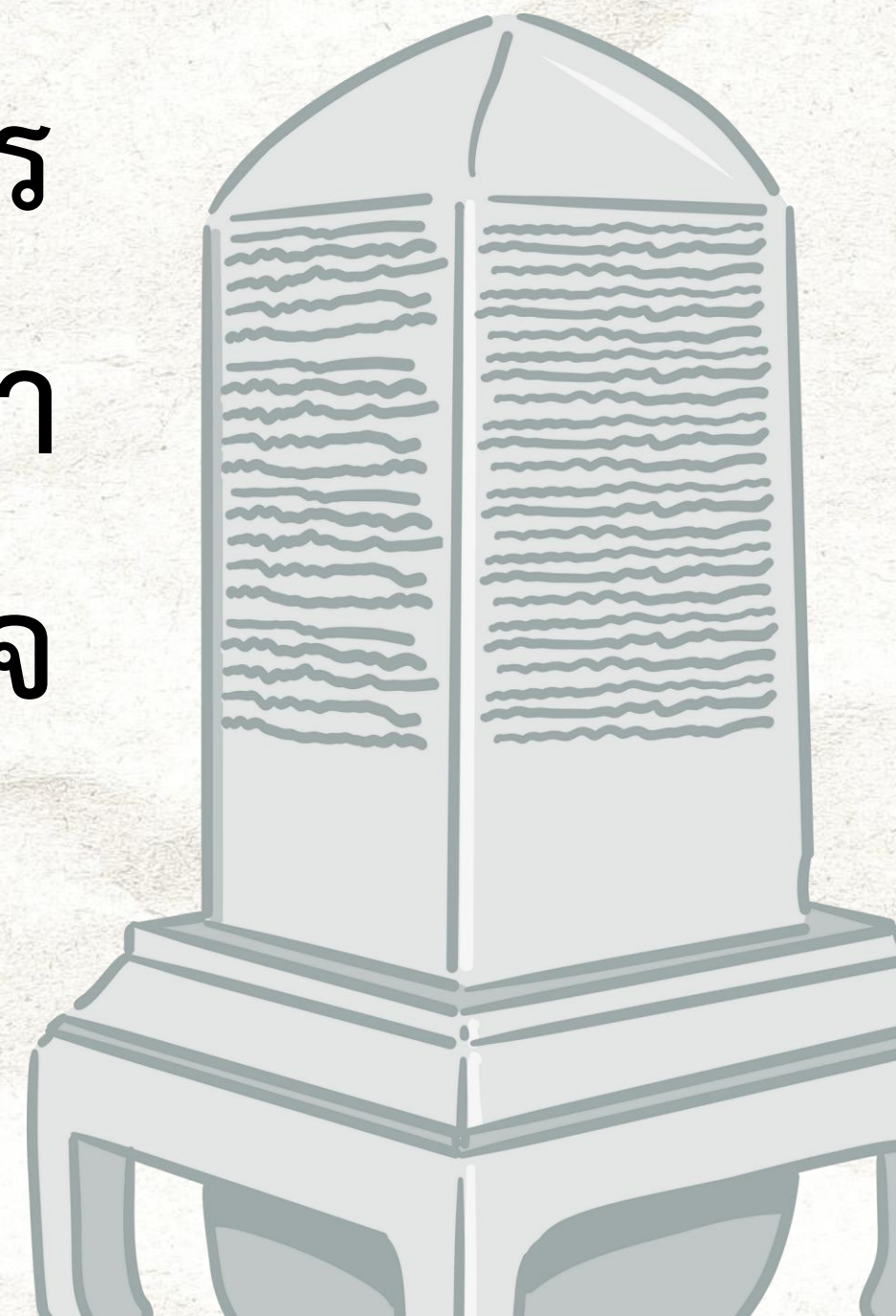
๑. เครื่อง =
๒. ลูก =
๓. น้ำ =
๔. ก้าว =
๕. ชัด =
๖. ติด =
๗. แข็ง =
๘. ดาว =
๙. ช่ม =
๑๐. แม่ =

คะแนน

คำถามชวนคิด

เพราะเหตุใดการใช้คำประสมจึงช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น และการเลือกใช้คำประสมอย่างเหมาะสมมีผลอย่างไรต่อความเข้าใจของผู้ฟังหรือผู้อ่าน

คำไหน ใช้ถูก

ไอศครีม

ไอศกรีม

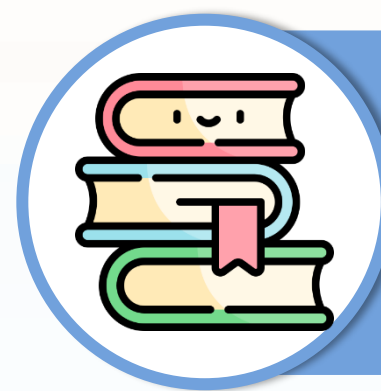

ไอศกรีม

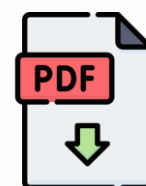
น. ของกินทำด้วยน้ำหวาน กะทิ หรือ
นม เป็นต้น ทำให้ชื่นด้วยความเย็น.

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/> พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔

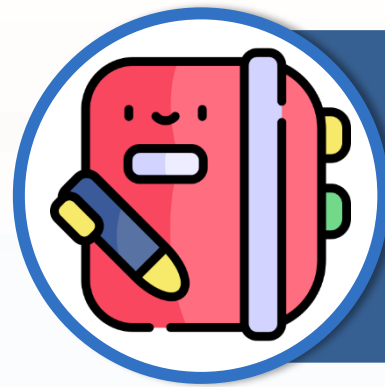

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ถอดรหัสคำซ่อน รู้ลึกภาษาไทย

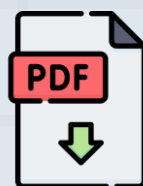

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้เรื่อง ถอดรหัสคำซ่อน รู้ลึกภาษาไทย
๒. ใบงานเรื่อง ถอดรหัสคำซ่อน รู้ลึกภาษาไทย
๓. การ์ดกิจกรรม เกมล่าคำซ่อน ป้อนความรู้

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑